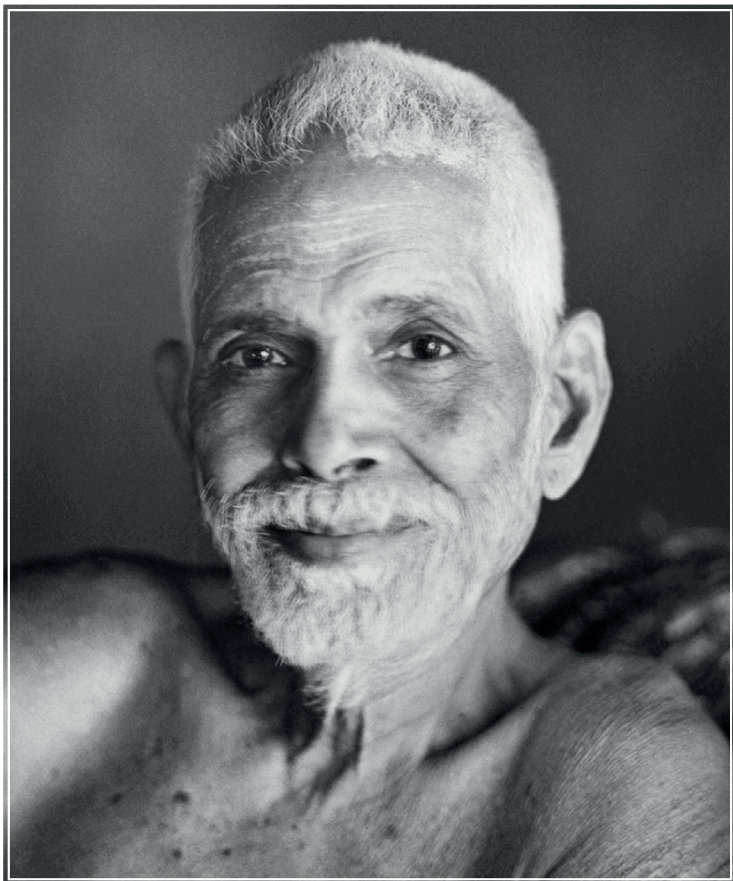

DAVID GODMAN

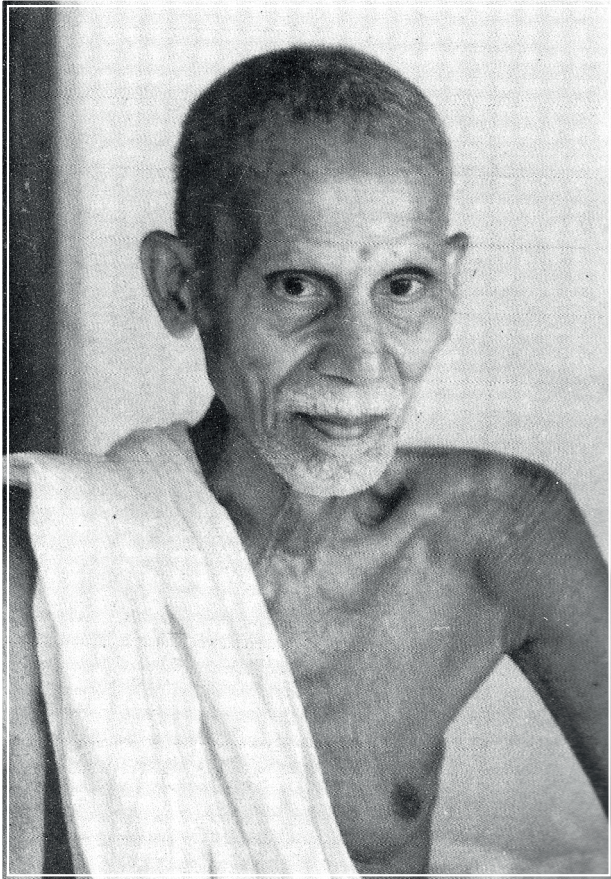
Trăind după învățătura lui Bhagavan

Traducere din limba engleză:
MARIAN STAN

EDITURA HERALD
București

BHAGAVAN SRI RAMANA MAHARSHI

ANNAMALAI SWAMI

CUPRINS

INTRODUCERE	9
CALEA MEA CĂTRE BHAGAVAN	14
LUCRĂRI DE CONSTRUCȚIE – I	46
MÂNCAREA DIN ASHRAM	86
VIEȚUITOARELE DIN ASHRAM	101
VIAȚA DIN ASHRAM	120
Cum erau muștrați slujitorii și lucrătorii	120
Ramakrishna Swami	124
Vizita lui Gandhi	125
Versuri răslețe	126
Arunachala	129
Lakshmana Sharma	132
Furturi minore	133
Ramanatha Brahmachari	135
Diferite <i>Sādhana</i>	137
Îndreptarea de sine	139
Arunachala Mudaliar	140
O lume imperfectă	141
<i>Samādhi</i> și <i>pārāyana</i>	143
<i>Namaskāram</i> (prosternările)	146
ADMINISTRATORI ȘI AȘA-ZIȘI ADMINISTRATORI	149
LUCRĂRI DE CONSTRUCȚIE – II	180
PALAKOTTU	227
FRAGMENTE DE JURNAL	263
CONVERSAȚII	307
BIBLIOGRAFIE	405
GLOSAR	409

INTRODUCERE

Bhagavan Sri Ramana Maharshi este recunoscut aproape unanim ca fiind unul dintre cei mai remarcabili maeștri spirituali (Guru) indieni ai timpurilor moderne. În 1896, pe când era încă un elev de 16 ani, el și-a realizat Sinele în timpul unei dramatice experiențe echivalente morții, care a durat aproape douăzeci de minute. Cum, la acea vreme, nu era deloc familiarizat cu reflecția sau practica spirituală, el a fost mai degrabă nedumerit de respectiva experiență. În decursul primelor săptămâni de după realizare, el era convins că fusese posedat de un spirit sau atins de o boală stranie, dar oarecum agreabilă. El nu a povestit nimănui experiența, încercând să-și continue viața ca orice alt elev din sudul Indiei. În zilele ce au urmat, a reușit să joace această farsă, dar, după aproximativ șase săptămâni, banalitatea vieții școlare și familiale l-a dezamăgit într-o asemenea măsură, încât s-a decis să plece de acasă și să-și găsească un loc în care să se poată bucura în liniște de experiența Sinelui, ferit de tulburări sau ingerințe nelalocul lor.

S-a hotărât să meargă la Arunachala, un faimos munte sacru aflat la aproximativ 200 de kilometri sud-vest de Madras. Alegerea nu a fost deloc întâmplătoare: în copilărie, el simțise mereu un fior de evlavie când era rostit numele „Arunachala”. De altfel, până ce o rudă i-a corectat eroarea, el credea că Arunachala este un tărâm ceresc, nu un centru de pelerinaj aflat pe pământ unde se poate ajunge cu mijloacele de transport în comun. Mai târziu, le spunea oamenilor că Arunachala era Maestrul (Gurul) său, adăugând și că puterea lui Arunachala a fost cea care i-a împlinit realizarea, și care, ulterior, l-a atras către forma sa materială.

Tânărul Ramana Maharshi a făcut eforturi considerabile pentru a se asigura că nimeni din familia lui nu va afla unde avea de gând să meargă. A plecat de acasă pe furiș, ajungând la Arunachala trei zile mai târziu, după o călătorie destul de riscantă. Ramana și-a petrecut

restul vieții – cincizeci și patru de ani – pe acest munte sacru sau în apropierea lui, refuzând să-l părăsească fie și pentru o singură zi.

În prima zi a șederii lui acolo, și-a aruncat toți banii și lucrurile pe care le avea, cu excepția unei pânze care-i acoperea șoldurile, și-a ras capul, ca semn al renunțării ascetice, și a găsit un loc liniștit în incinta templului principal de la Arunachala, unde putea medita netulburat. În următorii patru-cinci ani, și-a petrecut aproape tot timpul meditând cu ochii închiși în diferitele temple și sanctuare, complet absorbit în copleșitoarea conștientizare a Sinelui. Din când în când, era hrănit de câte un vizitator sau pelerin animat de compasiune sau, mai târziu, de un slujitor ce avea această îndatorire, dar, în afara unui scurt răstimp, când ieșea pentru a-și cerși hrana, nu și-a vădit interesul față de bunăstarea trupească sau față de cele ce se petreceau în lumea din jurul său.

În 1901, s-a mutat în Peștera Virupaksha, situată pe versantul muntelui, la o altitudine de aproximativ 90 de metri, în spatele templului principal, rămânând acolo cea mai mare parte a următorilor paisprezece ani. Cu trecerea timpului, el a început să arate un oarecare interes față de vizitatorii care veneau să-l vadă, dar nu vorbea decât arareori. Ramana se mulțumea să-și petreacă fiecare zi stând în tăcere sau hoinărind pe povârnișurile muntelui Arunachala. El a început să atragă discipoli stând nemișcat în templu. În momentul când s-a mutat în Peștera Virupaksha, avea deja un mic grup de discipoli, la care, uneori, se adăugau niște pelerini aflați în vizită.

În sanscrită există un cuvânt, *tapas*, care înseamnă „practică spirituală intensă”, însoțită de o asceză dură la nivel fizic, ce ajungea până la mortificare, prin intermediul căreia impuritățile mentale erau sistematic mistuite. Unii erau atrași de el, deoarece simțeau că un om care a practicat un *tapas* atât de intens (în primii săi ani petrecuți în templu, Ramana stătea adesea zile întregi fără a se mișca) trebuie să fi dobândit o mare putere spirituală. Alții erau atrași de el pentru că simțeau iradierea palpabilă a dragostei și bucuriei emanând din forma lui fizică.

Ulterior, Ramana Maharshi a spus foarte limpede că nu a practicat nicio formă de *tapas* sau meditație în primii lui ani petrecuți la Arunachala. Dacă era întrebat în legătură cu asta, spunea că a realizat Sinele odată cu experiența similară morții pe care a avut-o în

casa familiei sale, în 1896, și că următorii ani, în care a stat tăcut și nemișcat, nu au reprezentat decât un răspuns la impulsul lăuntric de a rămâne complet absorbit în experiența Sinelui.

În ultimii ani petrecuți în Peștera Virupaksha, el a început să vorbească vizitatorilor și să răspundă la întrebările lor spirituale. Nu a fost în totalitate tăcut decât în primii ani petrecuți la Arunachala, rostind cuvinte puține și la intervale lungi. Învățăturile pe care le oferea celorlalți erau inspirate din propria experiență lăuntrică a Sinelui, nu atât prin prisma învățăturilor specifice *Advaita Vedanta*, un curent filosofic străvechi și respectabil care susține că Sinele (*Ātman*) sau Brahman este singura realitate existentă și că toate fenomenele sunt manifestări sau aparențe indivizibile din interiorul Sinelui. Potrivit lui Ramana Maharshi, dar și vechilor maeștri *Advaita*, scopul suprem al vieții este de a transcende iluzia că ești o persoană individuală care operează cu ajutorul unui corp și al unei minți într-o lume de obiecte separate ce interacționează unele cu altele. După ce ai realizat asta, conștientizezi ce este realitatea unică: Sinele, care este conștiință immanentă și lipsită de formă.

Familia lui Ramana Maharshi a reușit să-l găsească prin 1898, dar el a refuzat să se întoarcă acasă. În 1914, mama lui a decis să meargă să trăiască alături de fiul ei la Arunachala, petrecându-și restul vieții împreună cu el. În 1915, el, mama lui și câțiva devoți care locuiau în Peștera Virupaksha s-au mutat undeva mai sus pe coasta muntelui, la Skandashram, un mic ashram construit anume pentru el de către unul dintre primii lui discipoli.

Anterior, devoții care trăiau împreună cu Ramana mergeau să-și cerșească hrana în orașul din apropiere. Deseori, asceții hinduși, numiți *sādhu* sau *sannyāsin*, își asigurau astfel subzistența. Călugării cerșetori au făcut mereu parte din tradiția hindusă, cerșitul din motive religioase nefiind considerat o rușine. Când Bhagavan (de acum încolo, voi folosi cu precădere acest titlu pentru a mă referi la el, deoarece așa i se adresau aproape toți discipolii) s-a mutat la Skandashram, mama lui a început să gătească în mod regulat pentru toți cei care locuiau acolo. Nu peste mult timp, ea a devenit o discipolă ferventă a fiului său, progresând atât de repede din punct de vedere spiritual încât, cu ajutorul grației și puterii lui Bhagavan, ea a putut să realizeze Sinele în momentul morții sale, în 1922.

Trupul ei a fost îngropat pe câmpia ce mărginește versantul sudic al muntelui Arunachala. Câteva luni mai târziu, animat de ceea ce va numi ulterior „voința divină”, Bhagavan a părăsit Skandashramul, ducându-se să trăiască lângă micul sanctuar ce fusese ridicat deasupra trupului ei. În anii care au urmat, în jurul lui s-a dezvoltat un ashram de mari dimensiuni. Vizitatori din toată India, iar ulterior din străinătate au venit să-l vadă și să-i ceară sfatul, căutându-i binecuvântările sau, pur și simplu, pentru a se încălzi la lumina dătătoare de pace a prezenței sale. În 1950, când a murit la vârsta de 70 de ani, devenise un fel de instituție națională – întruchiparea concretă a tot ce are mai bun o tradiție hindusă veche de câteva milenii.

Faima și puterea lui de atracție nu se datorau miracolelor pe care le-ar fi săvârșit. El nu vădea vreo putere specială, disprețuindu-i pe cei care făceau așa ceva. În mare parte, faima nu-i provenea nici din învățăturile sale. Este adevărat că prețuia în mod deosebit o practică spirituală puțin cunoscută până atunci, dar este tot atât de adevărat că, în cea mai mare parte, celelalte aspecte ale învățăturilor sale au fost predate de generații întregi de măștri spirituali înaintea sa. Ceea ce captiva mințile și inimile vizitatorilor săi era senzația de sfințenie pe care o aveai imediat în prezența lui. Ducea o viață simplă și austeră, arătând același respect și aceeași stimă tuturor devoților care veneau să-i ceară ajutorul. Dar, poate, cel mai important este faptul că, fără a se strădui pentru asta, radia o putere ce era percepută de toți cei din apropierea lui ca o senzație de pace sau, pur și simplu, o stare de bine. În prezența lui Bhagavan, conștiința că ești o persoană individuală era adeseori înlocuită de o conștientizare deplină a Sinelui imanent.

Bhagavan nu încerca să genereze această energie, nici nu făcea vreun efort conștient să-i transforme pe oamenii din jurul lui. Transmiterea puterii era spontană, lipsită de efort și continuă. Dacă au survenit transformări datorită ei, ele s-au întâmplat ca urmare a stării mentale a primitorului, nu printr-o hotărâre, dorință sau acțiune ale lui Bhagavan.

Bhagavan era întru totul conștient de aceste iradieri, spunând adesea că transmiterea acestei energii era partea cea mai importantă și nemijlocită a învățăturilor sale. Bhagavan spunea că toate învățăturile orale și scrise pe care le-a oferit, ca și diferitele tehnici de meditație

pe care le-a recomandat erau destinate doar aceloră ce nu puteau să rămână în rezonanță cu fluxul grației care emana mereu din el.

Mulți oameni au scris despre viața și învățăturile lui Bhagavan, ca și despre experiențele pe care diferiți discipoli le-au avut cu el. Au trecut mai bine de patruzeci de ani de la moartea lui Bhagavan¹ și ar fi impardonabil să pornești de la premisa că, practic, toate poveștile importante în legătură cu el au fost publicate deja într-o formă sau alta. Eram înclinat să adopt această opinie până în 1987, când am mers să-i iau un interviu unui devot bătrân al lui Bhagavan, pe nume Annamalai Swami. Curând, am fost obligat să-mi schimb opinia. Pe parcursul a câteva săptămâni, el mi-a împărtășit atât de multe povestiri interesante și inedite despre Bhagavan și devoții care trăiau împreună cu el, încât m-am decis să le consemnez pe toate sub forma unei narațiuni scrise la persoana întâi și să le public. Annamalai Swami mi-a dat permisiunea și a citit relatarea pentru a fi sigur că toate povestirile lui au fost consemnate cu acuratețe. Am făcut adnotări pe marginea relatării sale, adăugând propriile mele comentarii. Majoritatea acestora explică anumite aspecte obscure din text, dar unele comentarii furnizează informații contextuale sau alte povestiri relevante ce nu erau cunoscute de Annamalai Swami.

Doresc să-i mulțumesc lui Sri S. Sundaram, pentru că a fost interpretul meu; lui Kumara Swami, pentru că a tradus în engleză jurnalul lui Annamalai Swami; Satyei, pentru că a transcris toate discuțiile care apar în ultimul capitol; Ashramului (Sri Ramanasramam), pentru că mi-a permis să utilizez materiale din arhiva sa fotografică; Nadhieii Sutara, pentru ajutorul dat în editarea cărții; iar lui Jagruti și altor câtorva membri ai Satsang Bhavan, Lucknow, pentru că au dactilografiat și au pregătit varianta finală a manuscrisului.

David Godman
Lucknow, India
Martie, 1994

¹ Cei patruzeci de ani trecuți menționați sunt valabili ca referință la anul 1994, când a apărut prima ediție a acestei cărți. Ramana Maharshi s-a stins din viață în 1950. (*N. red.*)

CALEA MEA CĂTRE BHAGAVAN

M-am născut la Tondankurichi, un mic sat cu aproximativ două sute de case, în anul 1906. Tatăl meu, care avea multiple înzestrări, era un om de seamă în sat. Pe lângă faptul că era fermier, astrolog, pictor și constructor, el știa și cum se fac statuile și turnurile de templu (*gōpuram*). Curând după nașterea mea, tata s-a întâlnit cu un alt astrolog, pentru a discuta despre horoscopul meu. Amândoi au ajuns la concluzia că voi deveni, probabil, un *sannyāsin* (un călugăr hindus care a abandonat orice legătură cu familia și cu lumea). Tatăl meu, care nu era încântat de această previziune, a hotărât să-i preîntâmpine împlinirea privându-mă de o bună educație. El credea că, dacă nu voi învăța să citesc și să scriu cum se cuvine, nu voi citi niciodată textele sacre și nu voi fi interesat de Dumnezeu. Deoarece tatăl meu credea în această previziune, am avut parte doar de o educație foarte elementară la școala primară din sat. În clipa când eram pe punctul de a stăpâni alfabetul, am fost retras de la școală, fiind trimis să lucrez pentru a-l ajuta pe tata la muncile câmpului.

Bănuind că aș putea încerca să mă întorc la școală fără voia sau consimțământul lui, tata a încercat să se asigure că voi rămâne, practic, analfabet, spunându-i mamei mele: „Dacă merge iar la școală, nu-i mai dau de mâncare”.

La puțin timp după ce am fost retras de la școală, pe când treceam printr-un sat din apropiere – numit Vepur –, am auzit un învățat ce se afla în vizită acolo și ținea o conferință.

El le spunea sătenilor: „Este bine să fii educat. Chiar dacă ești nevoit să cerșești pentru a te întreține în timpul studiilor, trebuie să studiezi cât de mult poți. Doar prin învățătură putem cunoaște câte ceva despre misterele vieții”.

Întorcându-mă acasă, m-am dus la tata și m-am plâns: „L-am auzit pe un învățat, la Velpur, care spunea cât de prețioasă este educația. Tu nu-mi îngădui să merg la școală. De ce se întâmplă așa?”

Tatăl meu mi-a nesocotit obiecțiile spunând: „Oh, noi suntem țărani simpli. Trebuie să știm să scriem doar cât să ne iscălim”.

Cum nu eram mulțumit de atitudinea sau de răspunsul tatălui meu, m-am decis să încerc să studiez de unul singur. Am făcut rost de două cărți – una cu povestiri despre Regele Vikramadytia, cealaltă cu versurile lui Pattinatar (un poet și sfânt tamil din secolul al IX-lea) – și am încercat să învăț să citesc de unul singur. Printr-o stranie coincidență, unul dintre primele versuri ale lui Pattinatar pe care am reușit să le descifrez rezuma profetic calea pe care am încercat s-o urmez aproape toată viața.

Cel ce renunță la propriul cămin este de zeci de milioane de ori mai însemnat decât cel ce, ducându-și viața de cap de familie, săvârșește multe *punya* și *dharma* (acte meritatorii). Cel ce renunță la minte este de zeci de milioane de ori mai însemnat decât cel ce renunță la propriul cămin. Cel ce transcende mintea și orice dualitate, cum aș putea să descriu măreția unei asemenea persoane?

Deși nu mai întâlnisem astfel de afirmații anterior, avusesem dintotdeauna o înclinație către viața spirituală. Nimeni nu-mi vorbise despre chestiunile spirituale, dar știusem dintotdeauna că exista o putere mai înaltă numită Dumnezeu și că țelul vieții era acela de a-L realiza pe Dumnezeu. Fără a mi se fi spus, simțeam visceral că tot ceea ce vedeam era cumva iluzoriu și ireal. Aceste gânduri împreună cu ideea că nu trebuie să mă atașez de nimic în această lume se aflau în câmpul conștiinței mele încă din fragedă pruncie.

Îmi amintesc o întâmplare ce a avut loc când aveam doar 6 ani. Mă plimbam împreună cu mama prin apropierea satului, când a trecut pe lângă noi un călugăr hindus (*sādhu*) în robă portocalie.

Am întrebat-o pe mama mea: „Când voi deveni *sannyāsin* ca și el?”

Fără a aștepta un răspuns, am început să merg pe drum în spatele călugărului.

În timp ce mergeam, am auzit-o pe mama vorbind cu femeile din sat și exprimându-și dezgustul: „Uitați-vă la el ce băiat de nimic! Chiar la o vârstă fragedă el încearcă să fie călugăr (*sādhu*)”.

Sādhu înseamnă, literalmente, „persoană nobilă”. Acest termen este îndeobște folosit pentru a desemna pe cineva care s-a dedicat întru

totul unei căi spirituale hinduse, mai ales dacă el și-a părăsit căminul pentru a o face. Asceții (sannyāsin) care au renunțat după tipic la toate legăturile cu lumea pentru a se dedica unei căutări spirituale sunt numiți adesea sādhu.

Din nefericire, tatăl meu nu-mi împărtășea înclinațiile religioase. El săvârșea o *pūjā* (adoratie ceremonială a unei zeiță hinduse) complicată zilnic timp de o jumătate de oră, dar motivațiile lui erau întru totul materialiste.

Odată, când eram încă băiețel, l-am întrebat:

– De ce săvârșești zilnic această *pūjā*?

El mi-a răspuns:

– Vreau să dobândesc bogăție, vreau să dobândesc pământ, vreau să dobândesc aur și foarte mulți bani.

I-am spus:

– Toate aceste lucruri sunt pieritoare. De ce te rogi pentru aceste lucruri pieritoare?

Tatăl meu a fost uimit de faptul că înțelegeam asemenea lucruri la o vârstă atât de fragedă.

– Cum știi că aceste lucruri sunt pieritoare? m-a întrebat el.

– Știu, de asta îți spun, am răspuns.

Cunoașterea era în lăuntru meu, dar nu puteam să o explicitez sau să o fundamentez într-o manieră rațională.

Când tata a descoperit că eram interesat de problemele spirituale, a încercat să mă descurajeze. El a așezat multe obstacole în calea mea, și astfel au trecut mulți ani până ce, în sfârșit, a recunoscut că eram menit să devin *sādhu*.

Pe când eram încă destul de tânăr, sătenii m-au adoptat ca pe un fel de mascotă aducătoare de noroc. Ori de câte ori cineva începea să construiască o casă nouă, eram rugat să pun primul element de structură. Eram rugat să smulg prima buruiană când începea prășirea pe câmp, iar în timpul nunților eram rugat să ating statuia lui Ganapati la începutul ceremoniei. Cea mai plăcută corvoadă era totuși mâncatul dulciurilor. Ori de câte ori oamenii din sat pregăteau dulciuri pentru ocazii speciale, eram invitat să vin și să mă bucur de ele. Nu știu când au început sătenii să creadă că le aduceam noroc sau cum de au ajuns

la această concluzie, dar tradiția a persistat până când m-am apropiat de vârsta de 13 ani.

Unii oameni par a avea un noroc ieșit din comun, într-o asemenea măsură că orice activitate a lor prosperă sau reușește. În Tamil Nadu, astfel de oameni sunt deseori porecliți „Mână de Aur”. Ei sunt foarte prețuiți ca persoane care dau startul festivalurilor religioase sau în funcții cu relevanță socială deoarece se crede că tot ceea ce întreprind va avea parte de reușită.

Și Ramana Maharshi era poreclit „Mână de Aur”. În tinerețea lui, când juca deseori fotbal cu prietenii săi, s-a observat că echipa din care făcea parte câștiga întotdeauna. Annamalai Swami trebuie să se fi vădit la fel de norocos dacă a fost adoptat ca mascotă a satului.

Nu am fost niciodată un copil prea sociabil. În loc să mă amestec printre ceilalți oameni din sat, căutam împrejurimile nelocuite unde mă puteam așeza pentru a practica liniștea lăuntrică. Locul meu favorit era un templu dedicat zeului Vinayaka din pădurea aflată aproape de sat. Mă duceam deseori acolo pentru a mă ruga acelei zeități. Pe acea vreme, eram atât de neștiutor în privința riturilor religioase, încât nici măcar nu știam să mă închin cum se cuvine în fața zeului. Am învățat aceasta, imitând-o pe o fetiță care venea la templu și făcea o foarte complicată *ashtānga namaskāram* în fața imaginii din templu.

Este vorba despre o alungire completă a trupului pe pământ, în timpul căreia opt părți diferite ale acestuia ating solul.

M-am familiarizat într-o mai mare măsură cu ritualurile religioase cu prilejul unei vizite la Vriddhachalam, un centru de pelerinaj *śivait* de lângă satul meu. Acolo, am observat niște brahmani care făceau *anushtāna* și i-am rugat să mă inițieze în aceste practici. M-au refuzat, pe motiv că membrilor celei mai de jos caste (*sudra*) nu le este îngăduit să practice aceste rituri.

Anushtāna includ o mare varietate de practici rituale, care sunt, îndeobște, practicate numai de către brahmani. Unele sunt de natură religioasă, dar altele se referă doar la igiena personală.

Curând după aceea, am văzut niște *śivaiți* (devoți ai lui Śiva) nebrahmani săvârșind aceleași ritualuri. Se pare că ei învățaseră cum se realizează aceste rituri dintr-o carte ce conținea o descriere amănunțită a lor. Am învățat aceste *anushtāna* de la grupul respectiv și le-am săvârșit cu regularitate când m-am întors în satul meu. În pofida atitudinii lui cinice față de religie, tatăl meu mă inițiasse deja în *Sūrya Namaskāram*, un ritual bine-cunoscut, în cadrul căruia repeți o serie de mantre și apoi te închini soarelui ce răsare. Am adăugat aceste ritualuri noi aceleuia în care tata mă inițiasse deja.

Am adoptat și o altă practică: în fiecare lună, în ziua de *ēkādasī* (a unsprezecea zi a intervalului lunar de două săptămâni), încercam să meditez toată noaptea, fără a adormi. Am descoperit curând că, dacă încercam să meditez într-o poziție așezată, adormeam. Am încercat să meditez mergând, dar nici această variantă nu a funcționat, căci adormeam în timpul mersului. După câteva experimente, am descoperit că puteam alunga somnul scaldându-mă în râul din sat și frecându-mi cu nisip partea interioară a coapselor pentru a-mi provoca durere. Mai obișnuiam să mestec niște tutun, deoarece mi se spusese că, făcând așa ceva, îmi mențineam mintea în *rajōguna*.

Conform filosofiei hinduse, întreaga creație are trei calități care se succed una alteia, calități numite guna: sattva (armonia), rajas (activitatea) și tamas (inerția). Aceste trei calități se succed una alteia și în minte. Mestecarea tutunului stimulează calitatea rajas, menținând mintea trează și activă.

În tinerețea mea, eram foarte grijuliu să-mi afișez constant pietatea, pentru a demonstra cât de dedicat eram vieții religioase. Purtam un *dhōti* alb (țesătură care se poartă ca o fustă), îmi acopeream capul, imitându-l pe Ramalinga Swami (un sfânt tamil din secolul al XIX-lea) și îmi puneam multă *vibhūti* (cenușă sacră) pe frunte și pe corp. La vremea respectivă eram foarte atașat de Ramalinga Swami; în sat văzusem o fotografie de-a lui care mă impresionase atât de mult, încât am vizitat Vadalurul, locul unde sfântul fusese înmormântat (și unde există un sanctuar).

Pe la începutul adolescenței, am făcut rost de un exemplar din a zecea parte a unei lucrări numite *Jīva Brahma Aikya Vēdānta Rahasya*. Din această carte am învățat tehnici de *pranayama* (exerciții

yoghine de respirație) și am început să le practic în templul din pădure. Citirea acestei cărți mi-a stârnit dorința unui studiu mai aprofundat al textelor sacre. De regulă, așa ceva ar fi fost foarte dificil pentru un băiat în situația mea, însă un concurs insolit de împrejurări mi-a permis curând să-mi îndeplinesc visul. Contabilul guvernamental (*karnam*) din satul nostru avea multe cărți religioase pe care le moștenise de la tatăl lui. El nu avea timp să le citească, pentru că era contabilul a trei sate. Era atât de ocupat, încât de multe ori nici nu venea noaptea acasă. Soția lui, o femeie foarte devotată din Tiruvarur, îmi permitea să vin acolo și să citesc acele cărți. În fiecare zi, ea pregătea hrana, o oferea ca jertfă statuii lui Ganapati din casă, după care îmi dădea de mâncare. Ea nu mânca decât după ce terminam eu de mâncat această ofrandă. În cele din urmă, m-am mutat în casa contabilului, ținându-mi zilele din aceste ofrande de hrană pe care le pregătea soția contabilului. Deoarece părinții mei nu priveau cu ochi buni zelul meu religios, eu nu mai treceam deloc pe acasă. În această perioadă de înstrăinare, ce a durat trei ani, nu mi-am vizitat niciodată părinții.

În timp ce studiam acele cărți, am deprins obiceiul de a citi cu voce tare. Existau multe cărți pe care le puteam alege, dar favoritele mele erau *Kaivalya Navanītam*, cărțile despre Ramakrishna Paramahansa, *Tēvāram*-urile lui Appar și Jnanasambandhar, *Tiruvāchakam* și *Bhakta Vijayam*.

Kaivalya Navanītam este un tratat tamil despre filosofia Advaita; Ramakrishna Paramahansa a fost un sfânt bengalez din secolul al XIX-lea; Appar și Jnanasambandhar au fost niște sfinți tamili din secolul al VI-lea, ale căror imnuri de laudă dedicate zeului Śiva sunt numite Tēvāram-uri; Bhakta Vijayam este o culegere de povestiri despre niște celebri sfinți marathi.

Nu după multă vreme, lecturile mele i-au atras pe unii dintre oamenii cu preocupări spirituale din sat. La câteva săptămâni, aproape zece oameni au început să viziteze cu regularitate casa, pentru a mă asculta citind. În fiecare seară, cam de pe la ora 6 până la 10, citeam pasaje din aceste cărți. După fiecare lectură, discutam cu toții despre tâlcul și însemnătatea textelor.